

**Житије Светог Петра Дабробосанског
(1866-1941)**

Свети Петар (у свијету Јован) је син Маре и војводе Богдана Зимоњића, свештеника и јунака Херцеговачког. Слично оцу, и Свети Петар је цијели свој живот везао за историјску судбину српског народа у Босни и Херцеговини.

Свети Петар је рођен 24. јуна 1866. године у Грахову. Прво образовање је стекао у кући свога оца, после чега се уписао у Богословију у Рељеву 1883/84. године и завшио је 1887. године. Школовање је наставио на Православном богословском факултету у Черновицу (данас Украјина). Године 1893. постављен је за суплента, а 1895. за професора у Богословском училишту у Рељеву. Неуморан радник и талентован педагог, Свети Петар, је у животу био скроман, према свакоме љубазан, искрен, па је тако стекао многобројне пријатеље и познанике.

У манастиру Житомислићу, Свети Петар је примио монашки постриг, 6. септембра 1895. године, а већ 7. и 8. септембра је рукоположен за јерођакона, односно јеромонаха. Године 1901. Свети Петар је постављен за конзисторијалног савјетника Дабробосанске митрополије, где га је затекао избор за митрополита Захумско-Херцеговачког. Васељенски патријарх у Цариграду, Јоаким трећи, између три кандидата изабрао је Светог Петра.

Конзисторија Српско-православне митрополије Захумско-херцеговачке објавила је да ће хиротонија и устоличење новог митрополита бити на Духовски уторак 27. маја 1903. године у Саборној цркви у Мостару. И тако је и било, 27. маја владика је посвећен и устоличен на трону захумско-Херцеговачке епархије. Новоизабрани владика се обратио са неколико топлих ријечи: "мир нека влада у цркви нашој, која се као добра мати толико брине за нас..."

На епархију је митрополит дошао у веома тешком времену. Стање је било несређено и запуштено. За вријеме док је он управљао Захумско-Херцеговачком епархијом одиграло се неколико крупних и трагични догађаја (анексија Босне и Херцеговине -1908. године, балкански ратови, Први свјетски рат -1914. године.). Због глади за вријеме рата, 1914. године, митрополит Петар је преко својих свештеника скупљао дјецу и слао у Војводину. Међу том дјецом је био и наш црквени историчар др Ђоко Слијепчевић.

Својим храбрим држањем и светитељским животом митрополит Петар је сачувао Православну Цркву и свој народ. На епархији Митрополит је радио свесрдно, апостолским и светоотачки, попут Светог Василија Тврдошког и Острошког. У његово вријеме је подигнут Митрополитски двор у Мостару (касније спаљен и порушен од усташа 1992. године). Завршетак Првог свјетског рата он је дочекао у Мостару, а онда је по потреби Цркве премештен на катедру Дабробосанских митрополита.

Свети архијерејски сабор уједињење Српске Православне Цркве изабрао је Божијег човјека Петра за Митрополита Дабробосанског са сједиштем у Сарајеву. У митрополији Дабробасанској, Свети Петар се показао као Пастир који дјелима потврђује оно што

говори и проповједа. Послије мученичке смрти патријарха Српског Варнаве, митрополит Петар је био један од кандидата за патријарха. Међутим за патријарха је изабран Гаврило Дожић, пошто је на сабору добио највећи број гласова.

За вријеме Другог свјетског рата митрополит Петар није побјегао на сигурно и безбједније мјесто, већ је био уз свој народ у Сарајеву. Међутим, почетком маја 1941. године, усташки повјереник за Босну, Божидар Брале, затражио је од митрополита да свештеници више не пишу ћирилицом већ латиницом. Митрополит је то одбио и очекивао да га сваког тренутка ухапсе.

Послије подне, 12. маја 1941. године, усташки полицајци одвели су митрополита у „равнатељство“, не дозволивши да га неко прати. Из полицијске управе митрополит Петар је одведен у општи затвор Беледија. Ту остаје неких три дана, послје чега се враћа у Митрополију где је узео неке своје ствари, а усташе су конфисковале новац, панагије, одликовања...

У Загреб је доведен 17. маја 1941. године и смјештен у затвор Загребачке полиције. Такође се спомиње и његов боравак у разним логорима, гдје је мучен и малтретиран. Последњи помен о митрополиту имамо, у логору Госпићу, од Реље Билановића, који је дознао да је прије њега у том логору био митрополит Зимоњић.

Српска Црква је покушала на све начине да нешто сазна о митрополиту али узалуд. Послије рата, окривљен за хапшење митрополита Петра, Божидар Брале, изведен је пред суд где је негирао да било шта о томе зна. Данас има више верзија о крају живота митрополита Петра Зимоњића, тако да се засигурно не зна гдје је гроб овог великог Мученика, човјека који је цијели свој живот посветио Српској Цркви и српском народу.

Митрополит Петар је спадао међу најобразованије српске архијереје. То закључујемо из његових посланица и проповједи. Проповједао је, уз остало, увек слогу са другим вјерама, са омиљеном девизом: „Брат је мио ма које вјере био“. Својом добротој и племенитим срцем, митрополит Петар је уживао велики углед код свих грађана, без обзира на вјеру и националност. Проповједајући љубав, праштање и милосрђе, мученички је положио свој живот да би генерацијама показао да добар пастир што казује чином, и сам својим потврђује чином. Живео је и радио по ријечима Откривења Божијег (2,10): „Буди вјеран до смрти, и даћу ти вијенац живота“. Његова усмена ријеч је радо слушана, дубоко појимана и дуго памћена, а његова писана ријеч – штампане проповједи и посланице – одаје човјека учена и традиционална, али који више чини но што доказује.

Свети архијерејски сабор Српске Православне Цркве је 1998. године митрополита Петра Зимоњића прогласио за Свештеномученика. Храм у Донићима код Гацка, у Војковићима као и у Фочи, посвећени су Свештеномученику Петру. Слави се 17./4. септембра, а наша Богословија га прославља као свога заштитника.